2009 жылғы 1 қазандағы жинақтаушы зейнетақы жүйесінің ағымдағы жағдайы

2009 жылғы 1 қазанда 14 жинақтаушы зейнетақы қоры (бұдан әрі – қорлар) өз қызметін жүзеге асырды. Ағымдағы жылдың қыркүйек айында заңды тұлғаларға зейнетақы жарналарын тарту және зейнетақы төлемдерін жүзеге асыру жөніндегі қызметке лицензия берілген жоқ.

14 заңды тұлғаның қорлардың зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруға лицензиясы бар, оның ішінде 10 қор зейнетақы активтерін дербес басқару лицензиясына ие.

Есепті күнде 11 екінші деңгейдегі банк кастодиандық қызметті жүзеге асырды. Сонымен бірге, 6 екінші деңгейдегі банк қорларға кастодиандық қызмет көрсетті: «HSBC Банк Қазақстан» АҚ еншілес банкі, «Банк Центр Кредит» АҚ, «Қазақстан Халық Жинақ Банкі» АҚ, «Еуразиялық Банк» АҚ, «АТФ Банк» АҚ және «Ситибанк Қазақстан» АҚ.

Қорлардың салымшылары (алушылары)

Міндетті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының саны 2009 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 1 749,5 млрд. теңге жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасымен 7 662 528 болды. Міндетті зейнетақы жарналарын аударатын салымшылар шоттарының саны ағымдағы жылдың қыркүйек айында 36 859-ке (0,5%) ұлғайды, жинақталған зейнетақы қаражаты да 33,1 млрд. теңгеге (1,9%) ұлғайды.

2009 жылғы 1 қазанда міндетті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының ең көп саны 4 қорда жинақталды: «Қазақстан Халық Банкі» – 24,5%, «МЖЗҚ» – 23,0%, «Ұлар Үміт» – 13,1% және «БТА Қазақстан» – 11,6% немесе олардың үлесіне барлық қорлар салымшыларының жалпы санының 72,2%-ы келеді. Ағымдағы жылдың қыркүйек айында 4 қордың үлесі 0,2 пайыздық тармаққа төмендеді.

Ерікті зейнетақы жарналары бойынша салымшылар (алушылар) шоттарының саны 2009 жылғы 1 қазанда жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасы 942,2 млн. теңгемен 40 085 болды. Ерікті зейнетақы жарналарын аударатын салымшылар шоттарының саны ағымдағы жылдың қыркүйек айында 156-ға (0,4%) азайды, жинақталған зейнетақы қаражаты өз кезегінде 8,5 млн. теңгеге (0,9%) ұлғайды.

Ерікті кәсіби зейнетақы жарналары бойынша салымшылар шоттарының саны 2009 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы сомасы 79,4 млн. теңгемен 4 071 болды. Ерікті кәсіби зейнетақы жарналарын аударатын салымшылар (алушылар) шоттарының саны ағымдағы жылдың қыркүйек айында 7 бірлікке (0,2%) азайды, жинақталған зейнетақы қаражаты 2,5 млн. теңгеге (3,3%) ұлғайды.

Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаты

Салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражаты 2008 жылғы 1 қазаннан бастап 2009 жылғы 1 қазанға дейінгі кезеңде 372,7 млрд. теңгеге (27,0%) ұлғайып, 2009 жылғы 1 қазанда 1 754,7 млрд. теңге болды. Ағымдағы жылдың қыркүйек айында салымшылардың (алушылардың) жинақталған зейнетақы қаражатының өсімі 33,2 млрд. теңге (1,9%) болды.

Зейнетақы жарналарының жалпы түсуі ағымдағы жылдың басынан бастап 218,4 млрд. теңгеге (18,4%), оның ішінде ағымдағы жылдың қыркүйек айында 25,8 млрд. теңгеге (1,9%) ұлғайып, 2009 жылғы 1 қазанда 1 403,1 млрд. теңге болды.

Зейнетақы активтерін инвестициялаудан түскен, салымшылардың (алушылардың) шоттарына бөлінген «таза» инвестициялық кіріс сомасы (комиссиялық сыйақыны шегергенде) 2009 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 452,4 млрд. теңге

болды.

Ағымдағы жылдың басынан бастап «таза» инвестициялық кірістің өсімі 145,4 млрд. теңге (47,4%), оның ішінде ағымдағы жылдың қыркүйек айындағы өсім 10,3 млрд. теңге (2,3%) болды.

Салымшылардың (алушылардың) 2008 жылғы 1 қаңтардан бастап 2009 жылғы 1 қаңтарға дейінгі кезеңде жинақталған зейнетақы қаражатының көлемі мынадай көрсеткіштермен сипатталды:

млрд. тенге

Күні	**1.01.08**	**1.01.09**	**1.10.09**	**1.01.09 салыстырғандағы өсім**	**1.01.09 салыстырғандағы өсім (%-бен)**
Жинақталған зейнетақы қаражаты	1 208,1	1 420,5	1 754,7	334,2	23,5
Зейнетақы жарналары	912,1	1 184,7	1 403,1	218,4	18,4
«Таза» инвестициялық кіріс	339,3	307,0	452,4	145,4	47,4
«Таза» инвестициялық кірістің жинақталған зейнетақы қаражаты сомасындағы үлесі	28,1	21,6	25,8	-	4,2

Көрсетілген кестеден ағымдағы жылдың басынан бастап жинақталған зейнетақы қаражатының өсімі 334,2 млрд. теңгені құрағаны байқалады. Жинақталған зейнетақы қаражатының орташа айлық өсімі 37,1 млрд. теңге болды.

2009 жылғы 1 қазанда ең көп жинақталған зейнетақы қаражатының сомасына 4 қор ие болды: барлық қорлардың жинақталған зейнетақы қаражатының жалпы көлемінен «Қазақстан Халық Банкі» – 521,5 млрд. теңге (29,7%), «МЖЗҚ» – 280,1 млрд. теңге (16,0%), «ҰларҮміт» – 225,4 млрд. теңге (12,8%) және «БТА Қазақстан» – 212,5 млрд. теңге (12,1%) немесе жиынтығында осы 4 қордың үлесіне барлық жинақталған зейнетақы қаражатының 70,6%-ы келді. Ағымдағы жылдың қыркүйек айында үлесі 0,3 пайыздық тармаққа азайды.

Зейнетақы жарналарының, «таза» инвестициялық кірістің және жинақталған зейнетақы қаражатының өзгеру динамикасы

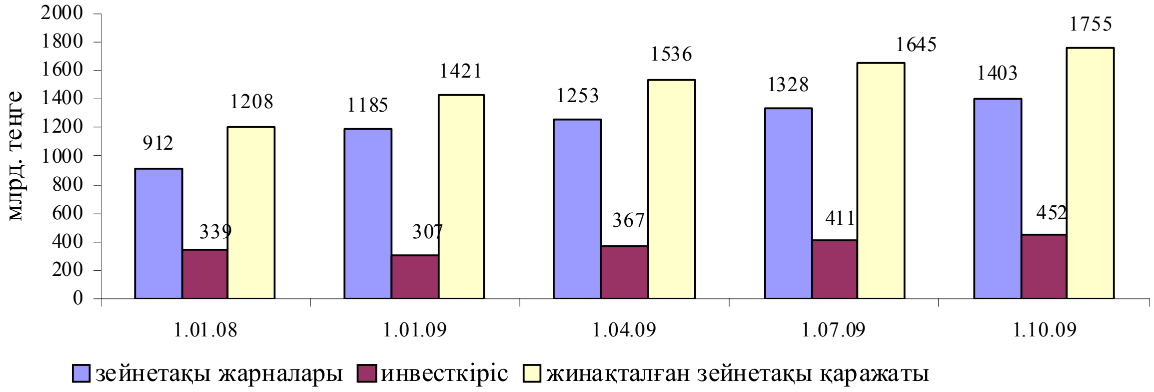

Міндетті зейнетақы жарналарын уақтылы ұстап қалмау мен аудармау және жинақталған зейнетақы қаражатын бір қордан екінші қорға аударым жасауды уақтылы жүзеге асырмау үшін өсімпұл сомасы 2009 жылғы 1 қазанда 10,5 млрд. теңге болды. Өсімпұлдың жалпы сомасының бір жылдағы өсімі 1,6 млрд. теңге (18,0%), оның ішінде ағымдағы жылдың қыркүйек айындағы өсім 0,1 млрд. теңге (1,0%) болды.

Зейнетақы төлемдері және қорлардан сақтандыру ұйымдарына аударымдар 2009 жылғы 1 қазанда 122,2 млрд. теңге болды немесе ағымдағы жылдың қыркүйек айында 2,9 млрд. теңгеге (2,4%) өсті. Қорлар бір жыл ішінде алушыларға жалпы сомасы 37,0

млрд. теңгеге (43,4%), оның ішінде ағымдағы жылдың басынан бастап 30,1 млрд. теңгеге (32,7%) зейнетақы төлемдерін жүзеге асырды.

Ағымдағы жылдың басынан бастап зейнетақы аннуитет шарттарына сәйкес сақтандыру ұйымдарына алушылардың жинақталған зейнетақы қаражатын аударым жасау жалпы сомасы 1,5 млрд. теңгеге 844 алушыға жүзеге асырылды. Зейнетақы аннуитет шарттарына сәйкес сақтандыру ұйымдарына алушылардың жинақталған зейнетақы қаражатын аударым жасаудың жалпы сомасы 2009 жылғы 1 қазанда 2,0 млрд. теңгені құрады.

Жинақтаушы зейнетақы жүйесі жөніндегі ақпаратты Агенттіктің сайтында орналастыру, сондай-ақ қорлардың ақпаратты бұқаралық ақпарат құралдарында жариялауы салымшыларға (алушыларға) қорды дербес таңдауға және зейнетақы заңнамасы бойынша берілген жинақталған зейнетақы қаражатын бір қордан екінші қорға аудару құқығын пайдалануға мүмкіндік береді.

2009 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша жинақталған зейнетақы қаражатын бір қордан екінші қорға аудару қыркүйек айында 30,9 млрд. теңгеге (5,3%) ұлғайып, 611,8 млрд. теңгені құрады. Жинақталған зейнетақы қаражатын аудару 2008 жылғы 1 қазаннан бастап 2009 жылғы 1 қазанға дейінгі кезеңде 322,4 млрд. теңгеге немесе 2 есе, оның ішінде ағымдағы жылдың басынан бастап 286,7 млрд. теңгеге (88,2 %) өсті.

Қорлардың зейнетақы активтерінің құрылымы

2009 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ЗАИБЖАҰ-да инвестициялық басқаруда болған зейнетақы активтерінің жиынтық көлемі ағымдағы жылдың қыркүйек айында 32,2 млрд. теңгеге немесе 1,9%-ға өсіп, 1 754,4 млрд. теңге болды.

2008 жылғы 1 қазаннан бастап 2009 жылғы 1 қазанға дейінгі кезеңде зейнетақы активтерінің орташа айлық өсуі 31,4 млрд. теңге болды.

Зейнетақы активтерінің жиынтық көлемінің өзгеру динамикасы

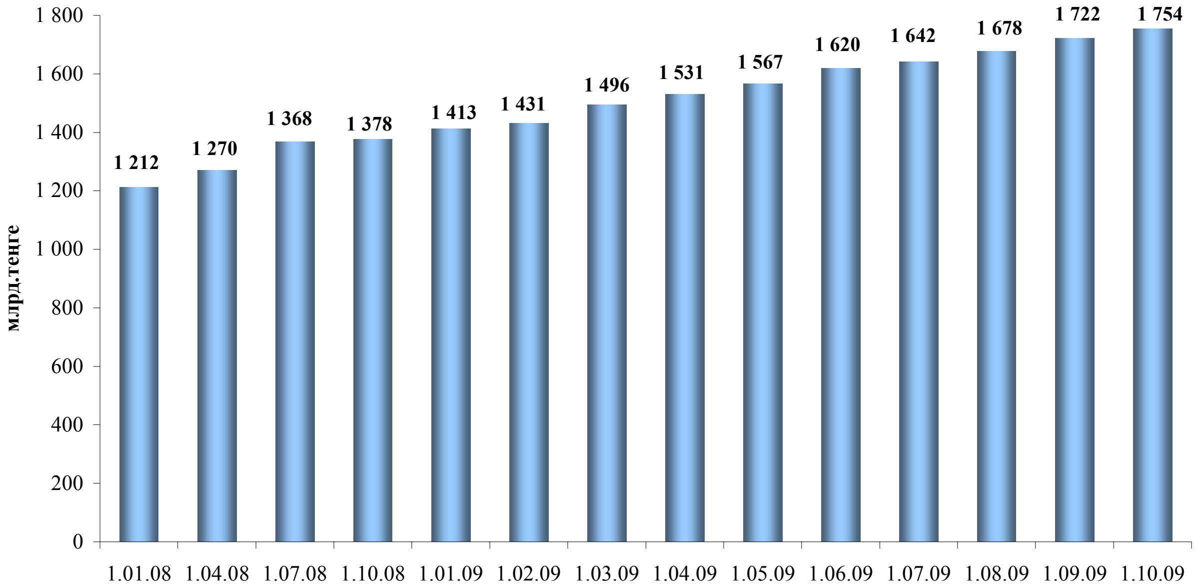

Зейнетақы активтерінің жиынтықты көлемін бөлу

ЗАИБЖАҰ /ООИУПА ЖЗҚ /НПФ	Зейнетақы активтері пенсионные активы	
	млн. теңге млн. тенге	%
«Қазақстан Халық Банкі жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ, «Қазақстан Халық Банкі» АҚ еншілес ұйымы	**522 680**	**29,80**

"МЖЗҚ" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	**280 641**	**16,00**
"Жетісу" ЗАИБЖАҰ" АҚ	**222 713**	**12,69**
"ҰларҮміт" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	222 713	12,69
«БТА Банкі» АҚ еншілес ұйымы «БТА Қазақстан жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ	**212 775**	**12,13**
"GRANTUM Asset Management" ЗАИБЖАҰ" АҚ («Қазкоммерцбанк» АҚ ЕҰ)	**102 949**	**5,87**
"ГРАНТУМ жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ («Қазкоммерцбанк» АҚ еншілес ұйымы)	102 949	5,87
«Капитал» ЖЗҚ» АҚ - «Банк ЦентрКредит» АҚ еншілес ұйымы	**77 072**	**4,39**
"Еуразиялық жинақтаушы зейнетақы қоры " АҚ	**57 438**	**3,27**
"Мұнайгаз - Дем" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	**56 348**	**3,21**
"Отан" ашық жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ («АТФ Банк» АҚ ЕҰ)	**52 995**	**3,02**
"Нұр-Траст" ЗАИБЖАҰ" АҚ, "Нұрбанк" АҚ еншілес ұйымы	**50 851**	**2,90**
"Нұрбанк" АҚ еншілес ұйымы "Атамекен" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	50 851	2,90
"АМАНАТ ҚАЗАҚСТАН жинақтаушы зейнетақы қоры " АҚ	**34 604**	**1,97**
"РЕСПУБЛИКА жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	**32 927**	**1,88**
"Қазақмыс жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	**28 927**	**1,65**
"Өрлеу" ЗАИБЖАҰ" АҚ	**21 431**	**1,22**
"Қорғау" жинақтаушы зейнетақы қоры" АҚ	21 431	1,22
Барлық ЖЗҚ бойынша жиынтығы	**1 754 351**	**100**

Инвестицияланған зейнетақы активтерінің көлемі ағымдағы жылдың үшінші тоқсанында 133,2 млрд. теңгеге немесе 8,4%-ға өсіп, 2009 жылғы 1 қазанда 1 725,2 млрд. теңгені құрады.

ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарының жинақтаушы зейнетақы қорларының инвестициялық портфеліндегі үлесі 38,57%-ды құрайды. 2009 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша мемлекеттік бағалы қағаздардың үлесі инвестицияланған зейнетақы активтерінің жалпы көлемінің 35,31%-ын құрады (609,2 млрд. теңге) және 2009 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша осыған ұқсас көрсеткішке қатысты 21,4%-ға немесе 107,4 млрд. теңгеге өсті.

ЖЗҚ жиынтық инвестициялық портфелі

Қаржы құралдары Финансовые инструменты	1.09.2009.		1.10.2009.	
	млн. тенге	%	млн. тенге	%
ҚР мемлекеттік бағалы қағаздары, оның ішінде	**593 355**	**35,58**	**609 168**	**35,31**
ҚР еурооблигациялары			0	0
Қаржы министрлігінің бағалы қағаздары	535 304	32,10	568 107	32,93
Ұлттық Банктің ноттары	58 051	3,48	41 061	2,38
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары	**199 107**	**11,94**	**206 662**	**11,98**
акциялар	41 515	2,49	45 337	2,63
облигациялар	157 592	9,45	161 325	9,35
Шетел инвестициялық қорларының пайлары	**0**	**0**	**0**	**0**
Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары	**88 545**	**5,31**	**91 450**	**5,30**
Шетел эмитенттерінің мемлекеттік бағалы қағаздары	**54 804**	**3,28**	**68 909**	**3,99**
Тазартылған алтын	**0**	**0**	**0**	**0**
ҚР эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздары, оның ішінде	**651 212**	**39,05**	**665 336**	**38,57**
акциялар	187 281	11,23	194 807	11,29
облигациялар, оның ішінде	463 931	27,82	470 529	27,28
Шетел валютасында номинирленген	25 637	1,54	27 169	1,58
теңгеге номинирленген	438 294	26,28	443 360	25,70
Екінші деңгейдегі банктердегі салымдар	**77 232**	**4,63**	**80 487**	**4,67**
Туынды бағалы қағаздар	**3 576**	**0,21**	**3 169**	**0,18**

Жиынтығы	**1 667 831**	**100**	**1 725 181**	**100**

Қорлардың номиналды кірісінің коэффициенті туралы мәліметтер

2009 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтері бойынша номиналды кірістің орташа алынған коэффициенті:

– 2004 жылғы қыркүйек – 2009 жылғы қыркүйек кезеңінде - 46,52%. Номиналды кірістің орташа алынған түзетілген коэффициенті - 42,68% (ұқсас кезеңдегі инфляцияның жинақталған деңгейі – 63,11%);

– 2006 жылғы қыркүйек – 2009 жылғы қыркүйек кезеңінде – 21,58% (ұқсас кезеңдегі инфляцияның жинақталған деңгейі – 39,32%);

– 2008 жылғы қыркүйек – 2009 жылғы қыркүйек кезеңінде – 6,58% (ұқсас кезеңдегі инфляцияның деңгейі – 6,00%) құрады.

Жинақтаушы зейнетақы қорларының номиналды кірісі коэффициентінің өзгеруі 2009 жылғы 1 қазанда алдыңғы айдың көрсеткішімен салыстырғанда мынандай сипатта болды:

- 60 ай ішіндегі номиналды кіріс коэффициенті 0,18 пайыздық тармаққа өсті;
- 36 ай ішіндегі номиналды кіріс коэффициенті 0,61 пайыздық тармаққа кеміді;
- 12 ай ішіндегі номиналды кіріс коэффициенті 2,14 пайыздық тармаққа өсті.

Қорлардың зейнетақы активтерінің және номиналды кірісі коэффициенттерінің арақатынасы

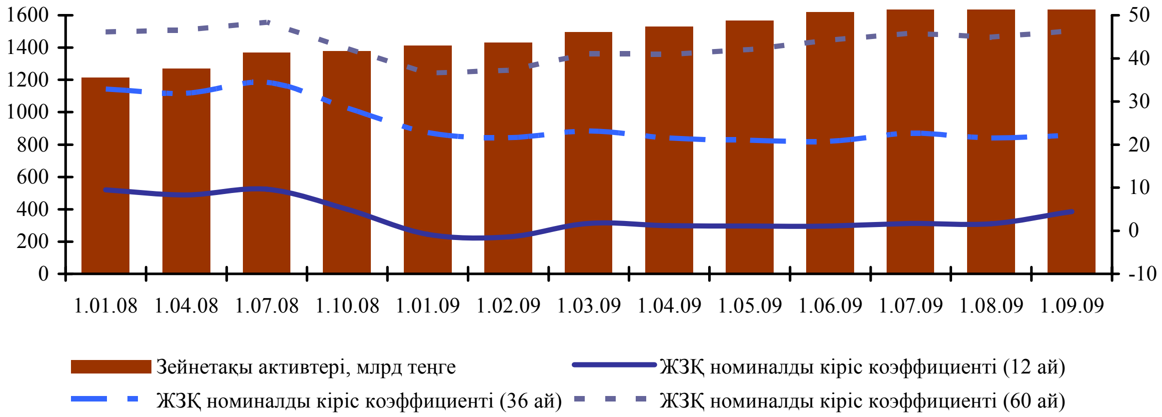

Қорлардың қаржылық жай-күйі

Қорлардың жиынтық капиталы 2009 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 75,4 млрд. теңге болды, оның ішінде жарғылық капитал – 39,4 млрд. теңге немесе жиынтық капиталдың жалпы көлемінің 52,3%-ы болды. Қорлар бойынша активтердің жалпы сомасы 2009 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 84,3 млрд. теңге болды, ағымдағы жылдың басынан бастап активтер сомасы 19,9 млрд.теңгеге (30,9 %) ұлғайды.

Ағымдағы жылдың қыркүйек айында 3 қор («АМАНАТ Қазақстан», «Қорғау» және «Республика») жалпы сомасы 1,0 млрд. теңге шығынға ұшырады, бұл ретте 11 қор жалпы сомасы 22,8 млрд. теңге пайда алды. Қорлардың таза кірісінің жалпы сомасы 2009 жылғы 1 қазанда 21,8 млрд. теңге болды.

Қорлардың меншікті активтері есебінен қаржы инвестициялары 2009 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 67,9 млрд. теңге немесе қорлардың жиынтық активтерінің 80,5%-ы болды.

Қорлар меншікті активтерін Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздарына – 58,3%, шет мемлекеттердің мемлекеттік бағалы қағаздарына – 0,8%, Қазақстан Республикасы эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарына – 17,5%, халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздарына – 3,0%, «Кері РЕПО»

операцияларына - 0,4 % инвестициялады, екінші деңгейдегі банктердегі салымдарға – 7,8%, шетел эмитенттерінің мемлекеттік емес бағалы қағаздарына – инвестициялардың жалпы көлемінің 12,3% -ын орналастырды.

Республика экономикасындағы зейнетақы секторының рөлі

Республика экономикасындағы зейнетақы секторының рөлін сипаттайтын қатысты көрсеткіштердің динамикасы	**1.01.05**	**1.01.06**	**1.01.07**	**1.01.08**	**1.01.09**	**1.10.09**
ЖІӨ млрд.теңге	5 870,1	7 453,0	10 139,5	12 849,8	16 052,9	15 986,5*
Жинақталған зейнетақы қаражатының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	8,2	8,7	9,0	9,4	8,8	11,0
Зейнетақы жарналарының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	6,5	6,9	6,7	7,1	7,4	8,8
«Таза» инвестициялық кірістің ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	2,0	2,1	2,5	2,6	1,9	2,8
Қорлардың жиынтық капиталының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,5

* - Қазақстан Республикасы Экономика және бюджеттік жоспарлау министрлігінің болжам деректері